

Bydelsutvalget

BU-sak 67/2013

Dato: 15.04.2013

Deres ref:
12/07403-3

Vår ref (saksnr):
2013/395-

Saksbeh:
Berit Tønder Utvik, 23431123

Arkivkode:
930.0

HØRING - REVISJON AV HANDLINGSPLAN FOR MILJØ OG KLIMA 2012 - 2015

Bakgrunn:

Bydel Gamle Oslo mottok 25.mars høringsutkastet *Revisjon av handlingsplan for miljø og klima 2013 – 2016* frist for innspill 14.april 2013. Bymiljøetaten er gitt en rolle som koordinator og pådriver for handlingsplanen.

Oslo kommune søker i oktober i år om å bli Europeisk grønn hovedstad i 2016. Dette er en europeisk miljøkonkurransen for byer over 200 000 innbyggere. For å kunne søke om deltakelse i konkurransen må gitte miljøområder være analysert og redegjorte for.

Handlingsplan for miljø- og klima ble første gang utarbeidet av byrådsavdelingen for miljø og samferdsel (MOS) i 2012. Revisjon av handlingsplan i 2013 er gjennomført av Bymiljøetaten og er nå sendt ut til alle kommunenes virksomheter og et bearbeidet forslag oversendes til MOS for videre behandling.

Saksframstilling:

For å ha et godt grunnlag for å prioritere retningen på Oslo kommunes miljøarbeid framover skal handlingsplanen revideres for perioden 2013 – 2016. Tiltakene foreslått for perioden 2013 er hentet fra gjeldene handlingsplan og i hovedsak allerede satt i gang. Tiltakene for perioden 2014 – 2016 er prioriteringer som allerede er vedtatt og tiltak som bør gjennomføres ut fra visjonen om at Oslo skal være en av verdens mest miljøvennlige byer.

Det har tilkommet ett nytt tema i søknaden som Oslo kommune må redegjøre for; ”Eco-innovation and sustainable employment” slik at det er lagt inn et nytt satsningsområde som skal tydeliggjøre hvordan Oslo arbeider med Grønn innovasjon og grønne arbeidsplasser. Oslo søker også om å bli tatt opp som Innovator City som medlem i et nettverk av klimaengasjerte byer; C 40 (Cities Climate Leadership Group).

Byøkologisk program 2011 - 2026 er Oslo kommunes overordnede miljøpolitiske dokument og har blant annet som hovedmål; Oslo skal være et bærekraftig bysamfunn der alle har rett til ren luft, rent vann og tilgang på gode friområde. Her fremgår mål, delmål, innsatsområder, strategier, tiltak og indikatorer for måling av miljøutvikling og effekten av tiltakene. Den foreliggende handlingsplanen for klima og miljø prioriterer tiltak innenfor 12 satsingsområder som gjenspeiler hovedmålene i Byøkologisk program.

Det er de enkelte byrådsavdelinger som skal følge opp sine underliggende virksomheter og som får ansvar for å gjennomføre tiltak i handlingsplanen.

Oslo kommunes visjon for byen er uttrykt i kommuneplanen blant annet som: Oslo skal være blant de mest innovative byene i Europa og gi rom for kreativitet og verdiskaping. Oslo skal ha en byutvikling med gode steds- og miljøkvaliteter og et miljøeffektivt transportsystem. Oslo skal være en av verdens mest miljøvennlige byer. Fjorden og marka gir Oslo et blågrønt preg som skal bevares og styrkes.

Byøkologisk program 2011 – 2026 følger opp med at: Oslo skal være et bærekraftig bysamfunn der alle har rett til ren luft, rent vann og tilgang på gode friområder.

For å nå disse visjonene er det satt opp 8 innsatsområder:

1. Oslo skal redusere støy, luftforurensning og klimagassutslipp
2. Oslo skal ha et miljøeffektivt transportsystem
3. Oslo skal ha en bærekraftig byutvikling med miljøvennlige bygningsmiljøer og byrom
4. Oslo skal ha kretsløpsbasert avfallshåndtering
5. Oslo skal bevare og styrke sin blågrønne struktur
6. Oslo skal ha en miljøvennlig kommuneforvaltning
7. Oslo skal samarbeide med innbyggerne, næringslivet og staten for et bedre oslomiljø
8. Oslo skal bidra til samarbeide for et bedre miljøregionalt, nasjonalt og globalt

En av hovedutfordringene for Oslo kommune framover er blant annet befolkningsvekst som er blant den største i Nordens storbyer. Det er forventet at Oslo vil vokse med ca 180 000 innbyggere inne 2030, tilvekst på ca 30 % i forhold til 2011. En slik formidabel tilvekst stiller store krav til infrastruktur, boliger, transport/ samferdsel, offentlige/ private tjenester, energiforsyning.

En annen hovedutfordring er klimagassutslipp og klimatilpasning. Klimagassutslippene økte med 13% i perioden 1991-2009. Klimagassutslippene kommer stort sett fra transportsektoren som står for ca 50%, stasjonære kilder til oppvarming ved bruk av fossil energi, ca 38% og resten av andre klimagassutslipp som metan, lystgass og fluorgasser.

Som nevnt søker Oslo kommune i oktober i år om å bli Europeisk grønn hovedstad i 2016. I forbindelse med utarbeidelse av søknaden er det nedsatt en tverretattlig gruppe som har analysert Oslos styrker og svakheter innenfor de 12 miljøområdene søknaden omhandler. Resultatet av dette arbeidet danner grunnlaget for prioriteringer i revidert handlingsplan. For hvert miljøområde er det satt opp kortsiktig tiltak (2013) og langsiktige tiltak (2014 -16). Tiltakene er knyttet opp til den eller de byrådsavdelinger som skal følge opp tiltakene.

Revisjon av handlingsplan for miljø og klima har følgende satsingsområder i perioden 2013 – 2016:

- o Klima

Målet er å redusere klimautslippene med 50% innen 2030 i forhold til 1991-nivå. De viktigste tiltakene er knyttet til utfasing av oljefyring og reduksjon av veitransport og storskala innfasing av miljøeffektive og klimanøytrale kjøretøyer.

Ansvarlige byrådsavdelinger: Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS), Byrådsavdeling for kultur og næring (KON), Byrådsavdelingen for finans (FIN)

- Luftkvalitet

Veitrafikk og spesielt tunge kjøretøy og dieserbiler er hovedkilden til luftforurensningen, svevestøv (PM₁₀) og nitrogendioksid (NO₂). Oslos handlingspakke for luftkvalitet er blitt redusert med fokus på reduksjon av NO₂. Ingen merkbar nedgang så langt.

Tiltak for å bedre luftkvaliteten krever trafikkreduserende tiltak og utvikling av renere teknologi.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS

- Støy

Nesten $\frac{2}{3}$ av Oslos befolkning er utsatt for eller svært utsatt for utendørs støy. I 2012 ble det gjennomført ny støykartlegging som er grunnlag for ny revidering av handlingsplan mot støy. Målet med støybegrensning er å fremme helse og trivsel ved å forebygge og redusere skadelige virkninger av støyeksponering.

Tiltak mot støy er blant annet å sikre stille områder mot økt støybelastning ved å vurdere å forankre stille områder i arealdelen av kommuneplanen. Gjennom areal og transportplanlegging blir det viktig å finne gode alternative traseer for trafikken som ikke medfører forverring eller påfører andre støyplage.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS

- Mobilitet

Utviklingen av transport og mobilitet er sentral for byens funksjon, innbyggernes livskvalitet og attraktivitet for næringslivet. En hovedutfordring er å sikre en bærekraftig mobilitet for byens innbyggere. Veksten av Oslos transportbehov må dekkes av miljøvennlige reisemåter som kollektivtransport, sykkel, gange og nullutslippskjøretøy.

Tiltak for å bedre mobilitet krever økt satsing på tilrettelegging for myke trafikanter. Målet er å øke sykkelandelen av alle reiser til 12% innen 2015.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS og Byrådsleders kontor (BKL)

- Energi

Det er et mål at det ikke skal være klimagassutslipp fra stasjonær energibruk etter 2020 og at andelen lokalprodusert fornybar energi skal øke.

Tiltak er blant annet å fase ut oljefyring, effektivisering av energibruken i gammel bygningsmasse og ved å øke andelen passivhus og lavenergihus. Innføre dynamisk gatebelysning i henhold til belysningsplan og utnytte lokale energikilder som biogass og varme fra byens renseanlegg, solfangere og solcellepaneler.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS, KON, FIN og byrådsavdelingen for byutvikling (BYU)

- Byutvikling

For å skape et attraktivt og levende bymiljø bør byutvikling og boligutbygging fortsatt finne sted i sentrale deler av byggesonen, eller ved kollektivknutepunkter.

En hovedutfordring er å sikre forpliktende regionalt samarbeid for knutepunktutvikling i regionen. Målet er at kollektivtransporten skal ta hoveddelen av den motoriserte veksten.

Klimaendringer krever tilpasninger og utarbeidelse av beredskapsplanlegging for å sikre hovedstadens infrastruktur og drift ved blant annet håndtering av overvann, flom og skred.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS, BYU, FIN

- Blågrønnstruktur og biologisk mangfold

Stor befolkningsvekst gir utfordringer med økt press og slitasje på grøntområder som parker, friområder, øyer og strandområder. Ihht rapport fra Plan- og bygningsetaten i 2009 hadde i 97,7 % av innbyggerne tilgang til grøntområder innen 300 m. Grøntområder innbefatter da offentlige parker, hager, kirkegårder, utendørs sportsanlegg og private areal tilgjengelig for publikum.

En bærekraftig byutvikling må sikre parkarealer, byens trær og grøntdrag, gjenåpne rørlagte elver, bekkestrekninger og sikre kantvegetasjon langs vassdragene.

Største trussel mot bevaring av biologisk mangfold er tap av leveområder på grunn av utbygging og andre inngrep, gjengroing av kulturlandskap og spredning av fremmede arter. Det biologiske mangfoldet må sikre gjennom regulering etter plan og bygningsloven.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS, BYU

- Vassdrag, vann og avløp

Hovedkilden til forurensning av byvassdragene og fjorden er avløpsnett, veiavrenning og akuttutslipp. Befolkningsvekst og økt andel tette flater medfører behov for nye arealer å infiltrere, fordrøye og rense overvann, og flere kommunaltekniske anlegg. Store nedbørsmengder øker fremmedvann til renseanleggene med flere overløpstimer og dårligere vannkvalitet til fjorden. Klimaendringer gir utfordringer som mer ekstremnedbør og flom som krever større kapasitet for håndtering av overvann for å hindre skader på mennesker, infrastruktur, bygninger med mer.

Drikkevannet er av god kvalitet, men vannforbruket er høyt og det anslås at ca 20 av vannet forsvinner fra ledningsnett på grunn av lekkasjer.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS

- Avfall

Målet er at 50% av avfallet skal gå til materialgjenvinning. Utvidet kildesortering ble ferdigstilt i 2012 og husholdningsavfallet gjenvinnes i fraksjoner (plast, glass, metall, papir) og matavfallet går til produksjon av drivstoff og gjødsel, og restavfallet går til produksjon av fjernvarme. Hver innbygger produserer i snitt 367 kg/år og det er en stor utfordring å minimere mengde. En annen stor utfordring er en miljøeffektiv håndtering av næringsavfall og sikre forsvarlig håndtering og innsamling av farlig avfall. Frivillige organisasjoner bidrar til å minimere avfallsmengden og øke ombruk.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS, KOU

- Grønn innovasjon og grønne arbeidsplasser

Oslo har visjon om å være blant de mest innovative byene i Europa og en av verdens mest miljøvennlige byer. Satsingen på dette styrkes gjennom arbeidet med å bli Europas grønneste hovedstad og medlem av det internasjonale klimanettverket Innovator City (C40).

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS, KOU, BLK

- Anskaffelser

Målet er å praktisere miljøeffektive anskaffelser og i varetta miljøhensyn ved planlegging av innkjøp. God innkjøper og oppfølgingskompetanse er viktig for å kunne stille relevante miljøkrav, evaluere og følge opp kontrakter. Innkjøp foregår på mange nivå fra sentrale innkjøpsavtaler til tjenestesteder. Kunnskap og opplæring er viktig for å sikre at miljøhensyn ivaretas. Kommunens kjøretøy skal som hovedregel benytte nullutslippsteknologi innen 2015. Det må lages en plan for innfasing av kjøretøy som sikrer en rask implementering av kommunens samkjøpsavtale.

Ansvarlig byrådsavdeling: FIN

- Miljøledelse

Miljøledelse med sertifisering skal brukes for å fremme en miljøeffektiv forvaltning. Alle kommunale virksomheter skal miljøsertifiseres innen 2016 og miljøledelse ska integreres i både økonomistyring og virksomhetens øvrige styringssystemer. Miljøledelse skal sikre at tjenestene blir utført uten unødvendig ressursbruk og belastning på det ytre miljø.

Miljø- og klimaregnskap for egen virksomhet og for Oslo by skal videreutvikles. Kommunen skal samarbeide med næringsliv og forskningsinstitusjoner om videreutvikling av kompetanse og teknologi på miljø- og energifeltet.

Ansvarlig byrådsavdeling: MOS, KOU, BLK, EST, FIN

Organisering og oppfølging

De enkelte byrådsavdelingene skal følge opp sine underliggende virksomheter som får ansvar for å gjennomføre tiltak i handlingsplanen. Det forutsettes at avdelingene behandler budsjett-innspill som omhandler miljø og klimatiltak på lik linje med andre prosjekter. Handlingsplanen skal integreres i budsjettet og de til enhver tid gjeldende rapporteringsrutiner. Målsettingen er å oppnå sammenheng mellom tiltak og virkemidler. For å kunne oppnå denne målsettingen skal handlingsplanen følge budsjettthjulet.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

Bydelsutvalget tar sak om *Revisjon av handlingsplan for miljø og klima 2012 – 2015* til orientering.

Bydel Gamle Oslo

Lasse Østmark
bydelsdirektør

Randi Nagelhus
avdelingsdirektør

Vedlegg: Handlingsplan for miljø og klima 2013 - 2016